

Όταν αποφασίσαμε ότι το τεύχος Σεπτεμβρίου, με αφορμή το ξεκίνημα της σχολικής χρονιάς, θα είναι αφιερωμένο στην εκπαίδευση, σκεφτήκαμε να ζητήσουμε από όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα την άποψή τους για ένα ζήτημα που πιστεύουμε ότι ξεφεύγει από τις συχνά στερεότυπες και γενικόλογες κομματικές τοποθετήσεις. Το ερώτημα που θέσαμε αφορά το ζήτημα της διαπολιτισμικότητας στην εκπαίδευση και είναι το εξής:

Ποια είναι η θέση του κόμματός σας για την ένταξη παιδιών από διαφορετικές πολιτιστικές και εθνικές ομάδες στο Ελληνικό σχολείο; Παρακαλούμε να αναφέρετε συγκεκριμένα μέτρα και προτάσεις.

Δεν ξέραμε τότε ότι θα γίνουν εκλογές. Όπως είναι σήμερα τα πράγματα, πιστεύουμε ότι οι απαντήσεις των κομμάτων αποκτούν διπλή σημασία, τόσο σε σχέση με τα προεκλογικά προγράμματα και εν γένει την προεκλογική εκστρατεία, όσο και σε σχέση με την απαραίτητη στον τομέα της εκπαιδευτικής πολιτικής «ζύμωση» που δεν υφίσταται μόνον στις προεκλογικές περιόδους αλλά διαρκώς, μιας και εκπαίδευση και πολιτικές επιλογές πάνε χέρι-χέρι, αν και όχι πάντα αδελφωμένα. Στις επόμενες λοιπόν σελίδες θα βρείτε τις απόψεις τριών από τα πέντε κοινοβουλευτικά κόμματα. Τα δύο που λείπουν μας έχουν υποσχεθεί τις απαντήσεις τους το συντομότερο δυνατόν. Ο χώρος μας είναι στη διάθεσή τους.

Η απάντηση του [ΠΑΣΟΚ](#)

Η απάντηση του [ΚΚΕ](#)

Η απάντηση του [ΣΥΡΙΖΑ](#)

Ποια είναι η θέση του κόμματός σας για την ένταξη παιδιών από δι

Το ΠΑΣΟΚ εντόπισε εγκαίρως το πρόβλημα και τη σημασία της εκπαίδευσης των παιδιών με εθνοπολιτισμικές διαφορές. Τα πρώτα βήματα έγιναν το 1996, επί Υπουργείας Παιδείας Γιώργου Παπανδρέου με το νόμο 2413 για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση, τα διαπολιτισμικά σχολεία και τη σχετική Ειδική Γραμματεία. Η αντίληψη του ΠΑΣΟΚ στηρίζεται στη σημασία που γενικά αποδίδει στην εκπαίδευση όσο και στην αρμονική ένταξη των παιδιών με διαφορετική κουλτούρα, γλώσσα και θρησκεία, την οποία κατανοεί ως συστατική της δημοκρατικής κοινωνίας και μοχλό προόδου της χώρας

Πάνω από 100.000 αλλοδαπά παιδιά γεμίζουν τα σχολεία και αποτελούν νέο αίμα και κέρδος σε μια χώρα με οξύ δημογραφικό πρόβλημα. Είναι όμως πολλά και δύσκολα τα προβλήματα των αλλοδαπών παιδιών στην εκπαίδευση: μεγάλες οι ανεπάρκειες, αβοήθητοι οι εκπαιδευτικοί, μεγάλο ποσοστό αλλοδαπών μαθητών που είναι «ανεπιθύμητοι» σε διάφορα σχολεία. Επιπλέον η κοινωνική και οικονομική κατάσταση των περισσότερων οικογενειών δεν ευνοεί την επίδοση ενώ οι προκαταλήψεις εμποδίζουν την ένταξη. Αλλαγές απαιτούνται: στο επίπεδο του εκπαιδευτικού συστήματος, στο περιεχόμενο της εκπαίδευσης και στις διδακτικές προσεγγίσεις, και στο ρόλο των εκπαιδευτικών.

Στο επίπεδο του εκπαιδευτικού συστήματος

- Η αντιμετώπιση των μαθητών με εθνοπολιτισμικές διαφορές είναι μέρος μιας ευρύτερης εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης που θα στηρίξει τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων με αυξημένα κονδύλια στις περιοχές και τα σχολεία με μεγαλύτερες ανάγκες.
- Οι εκπαιδευτικές δυσκολίες των παιδιών των μεταναστών δεν είναι μόνο εκπαιδευτικής τάξης αλλά κυρίως κοινωνικοπολιτικής και συνδέονται με τις προκαταλήψεις και το ρατσισμό της κοινωνίας. Το εκπαιδευτικό σύστημα έχει χρέος να τον αντιμετωπίσει. Όσο η ομοιογένεια είναι η κυρίαρχη αξία του εκπαιδευτικού συστήματος, τόσο θα αποκλείει τους μαθητές με εθνοπολιτισμικές διαφορές.
- Οι καινοτομίες στις διδακτικές προσεγγίσεις απαιτείται να διαπερνούν και να αμφισβητούν ολόκληρη την εκπαίδευση. Αν περιοριστούν σε ένα σχολείο ή μια τάξη, αν επηρεάσουν μόνο ένα μικρό αριθμό δασκάλων και στελεχών της εκπαίδευσης, η κατάσταση θα μείνει σε μεγάλο βαθμό ανεπηρέαστη. Εφαρμογές σε συγκεκριμένα σχολεία ή τάξεις έχουν νόημα μόνο αν αποτελούν πιλοτικές εφαρμογές. Προγράμματα που διεξάγονται παράλληλα ή έξω από τον κορμό των εκπαιδευτικών δομών είναι καταδικασμένα να αποτύχουν.

Στο επίπεδο του περιεχομένου της εκπαίδευσης και των διδακτικών προσεγγίσεων

- Η βασικότερη παράμετρος για τη σχολική επιτυχία είναι η αποδοχή της ταυτότητας, της γλώσσας και του πολιτισμού των μαθητών. Εκεί που η έμφαση ήταν στο έλλειμμα, τώρα η έμφαση πρέπει να είναι στον πλούτο που φέρνει ο πολιτισμικός πλουραλισμός.
- Η διδασκαλία στη μητρική γλώσσα των μαθητών έχει αποδεδειγμένα θετικά αποτελέσματα και πρέπει να επιδιωχθεί όπου είναι δυνατόν και σε συνεργασία με τις μεταναστευτικές κοινότητες. Μπορεί όμως να μην είναι πάντα εφικτή. Ωστόσο και σε ένα μονόγλωσσο σχολικό περιβάλλον μπορεί να μεταδίδεται το μήνυμα για την αξία και τα πλεονεκτήματα της ανάπτυξης της μητρικής γλώσσας.
- Κατά κανόνα οι προσδοκίες για σχολική επιτυχία των μεταναστών μαθητών είναι χαμηλές. Αυτή είναι μια υπονομευτική προσέγγιση που ενισχύει την απόρριψη των μαθητών και συμβάλλει στη περιθωριοποίησή τους.
- Είναι αναγκαία η εφαρμογή εναλλακτικών διδακτικών προσεγγίσεων που δίνουν φωνή στο μαθητή και τον ενδυναμώνουν.
- Είναι απαραίτητη η δημιουργία συνεργατικού κλίματος και η ενθάρρυνση των γονέων να συμμετέχουν στην εκπαίδευση των παιδιών τους. Χρειάζεται να οργανωθεί η παροχή μαθημάτων ελληνομάθειας στους γονείς, να εγκατασταθεί συνεργασία με τις μεταναστευτικές κοινότητες και να αξιοποιηθεί η συμβολή τους.

Στο επίπεδο των εκπαιδευτικών

- Ο κυριότερος μοχλός αλλαγής για την αποτελεσματική εκπαίδευση των παιδιών των μεταναστών είναι οι εκπαιδευτικοί. Απαιτούνται (α) ριζικές αλλαγές στη βασική τους εκπαίδευση και (β) εντατική επιμόρφωση οργανωμένη με σύγχρονους παιδαγωγικούς τρόπους. Όταν οι εκπαιδευτικοί προσδιορίσουν το ρόλο τους με βάση την προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και της ισότητας των ευκαιριών, τότε θα έχουν περισσότερες πιθανότητες να εφαρμόσουν με επιτυχία τις παιδαγωγικές τεχνικές που απαιτούνται για τη σχολική επιτυχία των αλλόγλωσσων μαθητών.

Οι αλλαγές στην εκπαίδευση απαιτούν μακράς πνοής προγραμματισμό. Δεν γίνονται από τη μια μέρα στην άλλη και οφείλουμε αυτό να το ρηματοποιήσουμε προς όλες τις κατευθύνσεις. Οφείλουμε επίσης να συνδέσουμε το θέμα με την ανάγκη πολιτογράφησης των παιδιών που γεννήθηκαν ή μεγάλωσαν στην Ελλάδα.

Θάλεια Δραγώνα
Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών
Γραμματέας Τομέα Παιδείας

Ποια είναι η θέση του κόμματός σας για την ένταξη παιδιών από δω

Η επιτυχής ένταξη των παιδιών των μεταναστών στην εκπαίδευση δεν είναι ξεκομμένη από τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η οικογένειά τους. Πολλά παιδιά μεταναστών, όπως και ελληνόπουλα, αναγκάζονται να εγκαταλείψουν το σχολείο για να βοηθήσουν οικονομικά την οικογένειά τους. Τα προβλήματα θα οξυνθούν ακόμη περισσότερο από την καπιταλιστική οικονομική κρίση, τις συνέπειες της οποίας επιχειρούν να φορτώσουν στις πλάτες της εργατικής τάξης και της λαϊκής οικογένειας. Επομένως, τα προβλήματα ένταξης των μεταναστών στο σχολείο έχουν πρώτ'από όλα ταξικό χαρακτήρα, οφείλονται στην ταξική ανισότητα και αδικία.

Επιπλέον, η μεταναστευτική οικογένεια αντιμετωπίζει την ανασφάλεια από τις απαράδεκτες διαδικασίες νομιμοποίησης, την ανισοτιμία στα εργασιακά, κοινωνικά και δημοκρατικά τους δικαιώματα. Τα παιδιά που γεννήθηκαν ή μεγάλωσαν στην Ελλάδα δεν έχουν χαρτιά, εξαρτώνται απόλυτα από το καθεστώς των γονιών τους. Όλα αυτά επιβαρύνουν την ένταξη και την απόδοσή τους στην εκπαίδευση. Η ΕΕ, όπως φαίνεται και από πρόσφατη έκθεση που συζητήθηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ενδιαφέρεται μόνο για τα παιδιά των «νόμιμων» μεταναστών και μόνο για τα «ταλέντα», αδιαφορώντας για την τεράστια μάζα που αντιμετωπίζει τη σχολική αποτυχία και την κοινωνική περιθωριοποίηση.

Το σημερινό σχολείο είναι ένα σχολείο έντασης των ταξικών και φυλετικών διακρίσεων στη μόρφωση, ένα σχολείο ακριβοπληρωμένης ημιμάθειας, προετοιμασίας του αυριανού απασχολήσιμου και «ευέλικτου» (δηλαδή χωρίς εξασφαλισμένη εργασία και δικαιώματα) καταρτισμένου και όχι μορφωμένου εργαζόμενου. Είναι ένα σχολείο προσαρμοσμένο στην ευρωπαϊκή Στρατηγική της Λισαβόνας, δηλαδή τη στρατηγική του κεφαλαίου. Τα παιδιά των μεταναστών είναι από τα πρώτα θύματα των ταξικών διακρίσεων του σημερινού σχολείου. Επομένως, το ΚΚΕ καλεί έλληνες και μετανάστες εργαζόμενους και μαθητές να παλέψουνε από κοινού για ένα αποκλειστικά δημόσιο δωρεάν εκπαιδευτικό σύστημα με 12χρονη υψηλού επιπέδου γενική εκπαίδευση για όλα τα παιδιά, για δωρεάν δημόσιες μεταλυκειακές επαγγελματικές σχολές και για ένα αποκλειστικά δημόσιο, δωρεάν και ενιαίο σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης.

Για τα παιδιά των μεταναστών πρέπει να υπάρξουν επιπλέον ειδικά μέτρα σε δύο κατευθύνσεις. Αφ'ενός στην κατεύθυνση ενίσχυσης της εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας με ενισχυτικά δωρεάν μαθήματα στο πλαίσιο του κανονικού προγράμματος του σχολείου. Αφ'ετέρου της συμπερίληψης στο πρόγραμμα του σχολείου μαθημάτων διδασκαλίας της μητρικής τους γλώσσας και του πολιτισμού τους, που θα μπορούν να τα παρακολουθούν και έλληνες μαθητές.

Δε συμφωνούμε με τα διαπολιτισμικά σχολεία, γιατί αποδείχθηκε ότι είναι σχολεία γκέτο. Εξ'άλλου, η περίφημη πολυ-πολιτισμικότητα, που εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στην Αμερική και εξυπηρέτησε την πολιτική πλήρους αφομοίωσης των μεταναστών στο δήθεν αμερικάνικο «όνειρο», είναι έννοιες ασυμβίβαστες με τον καπιταλισμό. Στο πλαίσιο του εκμεταλλευτικού καπιταλιστικού συστήματος γίνεται το όχημα για να καλλιεργηθεί ο εθνικισμός ή η ενσωμάτωση των μεταναστών στις «αξίες» και «αρχές» του ιμπεριαλισμού, για να ξεχάσουν τα δεινά που προκάλεσε η αποικιοκρατία (παλιά) και ο ιμπεριαλισμός (σήμερα) στις πατρίδες τους. Μόνο, ο προλεταριακός διεθνισμός, που είναι βασική αρχή της

κομμουνιστικής ιδεολογίας μπορεί να εγγυηθεί την πραγματική ισότητα μεταξύ των λαών, το σεβασμό των πολιτιστικών και εθνικών τους παραδόσεων, τη διαπαιδαγώγηση στις αρχές της ενότητας της εργατικής τάξης και της αλληλεγγύης.

Λίνα Κροκίδη
Υπεύθυνη του τμήματος
της ΚΕ του ΚΚΕ
Για τα δημοκρατικά δικαιώματα και τα δικαιώματα των μεταναστών

Ποια είναι η θέση του κόμματος σας για την ένταξη παιδιών από δι

Κεντρική θέση του ΣΥΡΙΖΑ είναι η διασφάλιση μιας δημοκρατικής, σύγχρονης και υψηλού επιπέδου δημόσιας παιδείας για όλα τα παιδιά και τους νέους, χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς.
Για μας η παιδεία είναι δημόσιο και κοινωνικό αγαθό

, αναφαίρετο δικαίωμα κάθε πολίτη που ζει σε αυτή τη χώρα, και όχι εμπορεύσιμο προϊόν. Κατά συνέπεια, τα ζητήματα της εκπαιδευτικής ένταξης και σχολικής επιτυχίας των παιδιών με μεταναστευτική ρίζα είναι για μας πρωταρχικής σημασίας.

Πεποίθησή μας είναι ότι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά αυτά στο σχολείο δεν είναι ανεξάρτητα από τα γενικότερα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα των μεταναστών. Γι' αυτό και βασική μας επιδίωξη είναι η ταυτόχρονη υποστήριξη τόσο των παιδιών στο σχολείο όσο και των οικογενειών τους εκτός σχολείου με δέσμη κοινωνικών μέτρων.

Με αυτή την αντίληψη προτείνουμε τα πιο κάτω συγκεκριμένα μέτρα:

- Εγγραφή όλων των παιδιών και φοίτησή τους, τουλάχιστον ως την ηλικία της ενηλικίωσής τους, στο δημόσιο σχολείο χωρίς προϋποθέσεις. Απόδοση της ελληνικής ιθαγένειας και των σχετικών δικαιωμάτων στα παιδιά των μεταναστών που γεννήθηκαν στην Ελλάδα.
- Ενίσχυση των μέτρων εκπαιδευτικής / παιδαγωγικής υποστήριξης για τους μαθητές και μαθήτριες με διαφορετική πολιτισμική ρίζα, γλώσσα ή καταγωγή, με σεβασμό στη διαφορετικότητα, καθώς και δημιουργία προϋποθέσεων για την εκμάθηση και της δικής τους πολιτισμικής, εθνικής και γλωσσικής κληρονομιάς.
- Οι τάξεις υποδοχής, τα φροντιστηριακά τμήματα και άλλα μέτρα υποστήριξης των παιδιών με μεταναστευτική ρίζα πρέπει να εφαρμόζονται σε όλα τα σχολεία, ανεξάρτητα από τον αριθμό των παιδιών που τα έχουν ανάγκη. Ευρύτερος στόχος πρέπει να είναι η

μείωση του αναλφαβητισμού και της σχολικής εγκατάλειψης με σύνολο εκπαιδευτικών και κοινωνικών μέτρων υπέρ των πιο στερημένων κοινωνικών στρωμάτων.

- Η μείωση του αριθμού των μαθητών σε κάθε τμήμα και η εφαρμογή σύγχρονων παιδαγωγικών μεθόδων για την αντιμετώπιση των δυσκολιών στη μάθηση είναι βασικές προϋποθέσεις για την επίτευξη αυτού του στόχου. Με την επαρκή λειτουργία των σχολείων μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά η οικονομική αφαίμαξη της ελληνικής οικογένειας από τα φροντιστήρια.
- Οργάνωση και λειτουργία της εκπαίδευσης στη βάση της διαπολιτισμικότητας, της ανεκτικότητας, της αποδοχής του διαφορετικού, της αλληλεγγύης και της ισότιμης μεταχείρισης.
- Παιδεία που καλλιεργεί το σεβασμό στο συνάνθρωπο, την ειρήνη και τη συναδέλφωση των λαών, το περιβάλλον, και καταπολεμά τις κάθε είδους διακρίσεις, φύλου, φυλής, θρησκείας, τον εθνικισμό, το ρατσισμό και την ξενοφοβία και προωθεί στην πράξη το σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα. Τα σχολικά προγράμματα και βιβλία πρέπει να εξεταστούν προσεκτικά, ώστε να διακρίνονται από αυτά τα χαρακτηριστικά.
- Σχολείο ανεξίθρησκο, απαλλαγμένο από τη μισαλλοδοξία και τη δογματική μονομέρεια. Λειτουργίες του σχολείου που διαχωρίζουν τα παιδιά στη βάση του τι πιστεύει καθένα από αυτά, όπως η πρωινή σχολική προσευχή και ο εκκλησιασμός, δεν έχουν θέση στο σχολείο. Απαιτούμε την αντικατάσταση του μαθήματος των θρησκευτικών από μία επιστημονική, κοινωνιολογική και πολιτισμική προσέγγιση του φαινομένου της θρησκείας. Διαχωρισμός της εκκλησίας από την εκπαίδευση.
- Ελεύθερη πρόσβαση και εγγραφή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Όλοι οι απόφοιτοι του Λυκείου, ανεξάρτητα από το βαθμό του απολυτηρίου και το έτος αποφοίτησής τους, να έχουν δικαίωμα εγγραφής στο πρώτο έτος ανώτατης εκπαίδευσης του γνωστικού πεδίου της προτίμησής τους.
- Επίλυση των προβλημάτων της υλικοτεχνικής υποδομής και εξοπλισμός όλων των σχολικών μονάδων με επαρκείς εγκαταστάσεις, εργαστήρια, βιβλιοθήκες και υποδομές στις σύγχρονες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας.
- Η επικοινωνία του σχολείου με τους γονείς μετανάστες πρέπει να υποστηρίζεται, όπου αυτό χρειάζεται και είναι δυνατό, με εξασφάλιση διερμηνείας.
- Επαρκής εκπαίδευση και συνεχής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις απαιτήσεις της διαπολιτισμικής και αντιρατσιστικής εκπαίδευσης.
- Άμεση αύξηση της χρηματοδότησης για την εκπαίδευση από τον κρατικό προϋπολογισμό τουλάχιστον στο 5% του ΑΕΠ, ώστε να μπορούν να πραγματοποιηθούν τα μέτρα που προτείνουμε.